

і співробітників банку їх роль у реалізації стратегії. Стратегічні карти можуть бути створені на будь-якому рівні управління, а кожен рівень буде мати можливість бачити своє місце на загальній стратегічній карті.

Таким чином, упровадження програмного продукту *Business Studio* в систему стратегічного управління структурою капіталу ПАТ КБ "Приватбанк" є одним зі способів покращення даної системи, що приведе до підвищення ефективності стратегічного планування у банку, розробки дієвої фінансової стратегії, а також до вдосконалення системи управління банком у цілому. Розроблена стратегічна карта на основі збалансованої системи показників є інструментом, який надає банківській установі можливість систематизувати і концентрувати свої зусилля на виконання довгострокової стратегії управління фінансовою стійкістю.

Наук. керівн. Журавльова І. В.

Література: 1. Литовченко О. Ю. Стратегічна карта як інструмент стратегічного управління фінансовою безпекою підприємства [Електронний ресурс] / О. Ю. Литовченко, М. Г. Громак. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/5_SVMN_2013/Economics/10_129165.doc.htm. – Назва з екрану. 2. Каплан Р. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Р. Каплан, Д. Нор-тон ; [пер. с англ.]. – М. : Олимп-Бизнес, 2007. – 512 с. 3. Лісова Н. О. Стратегічна карта BSC: теорія та практика / Н. О. Лісова, Г. О. Свірська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4. – С. 90–94. 4. Недосекин А. О. Карта банковских рисков как зеркало системы стратегических показателей [Электронный ресурс] / А. О. Недосекин. – Режим доступа : www.ifel.ru/br5/2.pdf. – Название с экрана. 5. Хвостіна І. Використання стратегічних карт в аналізі економічної ефективності системи інформаційного забезпечення підприємств машинобудівної галузі [Електронний ресурс] / І. Хвостіна. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ecan/2009_4/pdf/hvostina.pdf. – Назва з екрану.

УДК 35:368(477)

Балицька К. Е.

Студент 3 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто теоретичні й практичні засади державного регулювання. Виявлено особливості й недоліки державного регулювання у сфері страхування та розроблено практичні рекомендації щодо його вдосконалення або впровадження нових ефективних інструментів державного регулювання страхової діяльності в Україні з урахуванням міжнародних стандартів.

Аннотация. Рассмотрены теоретические и практические основы государственного регулирования. Определены особенности и недостатки государственного регулирования в сфере страхования и разработаны практические рекомендации по его усовершенствованию или внедрению новых эффективных инструментов государственного регулирования страховой деятельности в Украине с учетом международных стандартов.

Annotation. Theoretical and practical aspects of state regulation of the insurance sphere have been studied. The features and disadvantages of state regulation of this field have been analyzed. Practical recommendations in terms of its improvement or implementation of new effective instruments of state regulation of the insurance sphere in Ukraine with the international standards consideration have been suggested.

Ключові слова: страхова діяльність, страхування, державне регулювання, страховий ринок, інструменти регулювання страхового ринку.

Державна політика у сфері страхування має неомовірно важливе значення у ефективності діяльності страхового сектору в Україні. Розвиток ринку страхових послуг багато в чому визначається ефективністю застосовуваних державою методів його регулювання. Ставлення держави до проблем страхового ринку та розуміння необхідності їх вирішення повною мірою виявляється у реформах, що проводяться. На жаль, специфіка прояву ринкових механізмів на ринку страхових

послуг України свідчить, що існуючий рівень державного регулювання страхового сектору економіки України поки що не можна назвати ефективним [1].

Останніми роками в секторі страхування України відбувалися стрімкі структурні зміни, які потребують постійного вдосконалення державного регулювання даної сфери. Актуальність питання державного регулювання страхової галузі значно підвищилася у зв'язку з кризовими явищами в Україні протягом останніх місяців, оскільки в подібних умовах державне регулювання набуває особливого значення, адже вчасне реагування держави на кризові явища значно послаблює їхні негативні наслідки для економіки й держави загалом.

Розгляд проблем державного регулювання ринку страхових послуг став новим напрямом наукових досліджень та дискусій. Серед учених, які займалися вивченням питанням державного регулювання страхової діяльності вітчизняного та зарубіжних ринків, слід зазначити: Дж. Гія, Дж. Садлера, Р. Стефенсона, М. Жилкіну, Ю. Сплетухову, Е. Жукова, О. Самойловського та О. Слюсаренко [2 – 7]. Крім того, вагомий внесок в осмислення проблем стосовно регулювання галузі страхування зробили такі вчені та науковці з різних країн, як: В. Базилевич, К. Базилевич, В. Бігдаш, О. Гаманкова, О. Залетов, С. Осадець, Р. Пікус, А. Архипов, С. Гришаєв, Л. Рейтман та Т. Федорова [8 – 13].

Метою даної статті є аналіз методів державного регулювання ринку страхових послуг України та розробка механізму впливу на нього.

Державне регулювання страхового ринку – це сукупність економічних, адміністративно-правових та організаційно-технічних відносин між суб'єктами страхового ринку і державою за умови цілеспрямованого комплексного впливу держави на страховий ринок [14]. Метою такого регулювання є дотримання вимог законодавства України у сфері страхування, ефективного розвитку страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків та захисту інтересів страхувальників.

Існування ефективного ринку страхування є важливою умовою для підвищення добробуту населення та сталого економічного зростання. Динаміка основних параметрів за останні роки свідчить про зростання обсягів страхового ринку. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні здійснюють з метою дотримання вимог законодавства України про страхування, ефективного розвитку страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків і захисту інтересів страхувальників.

Державне регулювання є найбільш дієвим та ефективним механізмом контролю за ефективністю діяльності страхових компаній України. Його необхідність зумовлена такими причинами: не-ефективна конкуренція на страховому ринку; потреба в запровадженні обов'язкових видів страхування за тими видами ризиків, які є невідгдними для страхових компаній; забезпечення прозорості функціонування страхового ринку, законності діяльності страхових компаній та підтримка інформаційної відкритості ринку [15].

В Україні страховий нагляд розвивається з 1993 р., коли був утворений Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю "Укрстрахнагляд". У 1999 р. у ході адміністративної реформи його функції були передані Міністерству фінансів України. У 2003 р. на ринку фінансових послуг з'явився новий контролюючий орган – Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. Система правового регулювання в Україні включає в себе таку ієрархію нормативно-правових актів: Конституція України – основний закон; міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких дала Верховна Рада і які в силу цього є частиною національного законодавства України; Цивільний Кодекс України; Закони України – акти вищої юридичної сили; Декрети Кабінету Міністрів (на сьогодні в Україні діють близько 50 документів); усі інші нормативно-правові акти.

В умовах створення правової держави та розвитку ринкової економіки в Україні визначення основ регулювання страхової діяльності має важливе значення. У таблиці наведено основні причини необхідності державного регулювання страхової діяльності в Україні та на якому рівні менеджменту здійснюються різноманітні методи заохочення й стимулювання страхування. Крім того, подано класифікацію вигодо набувачів від підвищення обсягів страхування, серед яких наведено страхові компанії, державу та споживачів страхових послуг.

Таблиця

Причини необхідності державного регулювання страхової діяльності

№ п/п	Рівні здійснення регулювання	Причини регулювання	Вигодонабувачі
1	2	3	4
1	Стратегічний	Можливість стимулювання інвестиційної діяльності	Держава
2	Стратегічний	Антимонопольне регулювання страхового ринку	Держава й споживачі
3	Тактичний	Необхідність оподаткування страхування	Держава
4	Тактичний	Запровадження загальнодержавного обов'язкового страхування, поручительства чи сумісної участі держави і юридичних та фізичних осіб у формуванні страхових фондів за тими видами і підвидами страхування	Страховики й держава
5	Тактичний	Контроль прозорості дій страховика та доступу страховика до достовірної та повної інформації про страхувальника	Держава

1	2	3	4
6	Оперативний	Можливість отримання потенційної вигоди (доходу) у майбутньому	Страховики
7	Оперативний	Контроль необхідності й доцільності страхування	Споживачі

Отже, на даному етапі державне регулювання страхової діяльності в Україні здійснюється в таких напрямках:

пряма участь держави у становленні системи страхового захисту майнових інтересів; законодавче регулювання (прийняття державою базових законів і нормативно-правових актів); здійснення спеціального нагляду за діяльністю відповідно до інтересів страховальників і загальнодержавних потреб;

створення постійно діючої процедури аналізу, коректування і впровадження положень стратегії розвитку страхового ринку України;

створення умов для розвитку конкурентоздатного страхового ринку й органів нагляду за ним.

Державна політика щодо розвитку страхового ринку ґрунтується на зміцненні ринкових засад діяльності його учасників та використанні переважно непрямих методів впливу на процеси, що відбуваються у сфері страхування, зокрема шляхом удосконалення нормативно-правової бази і запровадження міжнародних принципів та стандартів державного регулювання й нагляду [16].

Таким чином, можна зробити висновок, що проблема недосконалості правового забезпечення, яка має місце в сфері страхування, в свою чергу ускладнюється відсутністю єдиного збірника всіх нормативно-правових актів, що безпосередньо стосуються того чи іншого аспекту страхової діяльності.

У зв'язку із сучасними інтеграційними процесами першочерговим завданням стає адаптація вітчизняних стандартів до засад світового страхового ринку, створення відповідальних механізмів і інститутів. На думку експертів, широкомасштабне та активне включення України в процес глобалізації страхових відносин проходитиме поступово і вибірково [16]. Великі зусилля знадобляться для доведення національних страхових продуктів до рівня вимог світового ринку. Саме підвищення конкурентоспроможності вітчизняних страхових продуктів є однією з головних передумов інтеграції національного страхового ринку до світового економічного простору. Також, розглядаючи проблему інтеграції до європейського страхового ринку, слід урахувати досвід створення єдиного страхового простору в Європі.

Наук. керізн. Возненко Н. І.

Література: 1. Гаманкова О. Методи державного регулювання ринку страхових послуг / О. Гаманкова // Ринок цінних паперів України. – 2009. – № 9 – 10. – С. 61. 2. Василенко А. В. Генезис державного регулювання страхового ринку України в контексті зарубіжного досвіду / А. В. Василенко // Державне регулювання економіки. – 2008. – № 8(62). – С. 14–22. 3. Соболев Р. Г. Вплив держави на розвиток страхового ринку в Україні: правовий аспект [Електронний ресурс] / Р. Г. Соболев. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2011-1/doc/2/08.pdf>. – Назва з екрану. 4. Стефенсон Р. Маркетинг финансовых услуг / Р. Стефенсон ; [пер. с англ. В. В. Ильиной и А. В. Болдышевой ; под общ. ред. Е. В. Калугина]. – М. : Вершина, 2007. – 256 с. 5. Жилкіна М. С. Страхове шахрайство: Правова оцінка, практика виявлення та методи припинення [Електронний ресурс] / М. С. Жилкіна. – Режим доступу : <http://bib.convdocs.org/>. – Назва з екрану. 6. Сплетухов Ю. А. Місце та роль держави в організації страхування у сучасних умовах / Ю. А. Сплетухов // Анкіл. – 2005. – С. 176. 7. Самойловський А. Л. Державне регулювання страхової діяльності як складова державного регулювання економіки країни / А. Л. Самойловський // Фінансова консультація. – 2010. – № 49. – С. 15–19. 8. Базилевич В. Д. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах / В. Д. Базилевич // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 5–13. 9. Бігдаш В. Д. Страхування : навч. посіб. / В. Д. Бігдаш. – К. : МАУП, 2006. – 444 с. 10. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій [Електронний ресурс] / О. О. Гаманкова. – Режим доступу : <http://bibliooorg.ua>. – Назва з екрану. 11. Осадєць С. О. Страхування : підручник / С. О. Осадєць. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с. 12. Пікус Р. В. Страхіві ринки України й Росії в умовах фінансової кризи / Р. В. Пікус // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 47–55. 13. Приказюк Н. В. Державне регулювання страхового ринку України: тенденції та перспективи розвитку / Н. В. Приказюк // Ринок фінансових послуг. – 2010. – № 7. – С. 101–108. 14. Журавка О. С. Науково-методичні засади стратегічного розвитку страхового ринку України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О. С. Журавка. – 2010. – 205 с. 15. Скорик І. В. Упровадження ефективних інструментів державного нагляду за діяльністю страхових компаній з урахуванням міжнародних стандартів / І. В. Скорик, Н. І. Поліщук // Управління розвитком. – 2013. – № 14(154). – С. 159–160. 16. Лисунь Г. Щодо удосконалення загальних засад реалізації державної політики в сфері страхової діяльності / Г. Лисунь // Право України. – 2008. – № 7. – С. 108–113. 17. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96 (зі змінами й доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрану. 18. Про страхування : Закон України від 4 жовтня 2001 року № 2745-III зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.kiev.ua>. – Назва з екрану.